

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет іноземних мов

ПИТАННЯ СХОДОЗНАВСТВА В УКРАЇНІ

*Тези доповідей
VII Всеукраїнської дистанційної науково-методичної конференції
з міжнародною участю
13 квітня 2023 р.*

Харків – 2023

УДК 908(5):001](477)(063)

ПЗ5

Затверджено на засіданні Вченої ради факультету іноземних мов
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 3 від 17.03.2023 р.)

Матеріали подано в авторській редакції

Організаційний комітет конференції:

С.А. Віротченко – кандидат філологічних наук, доцент (голова)

Адреса оргкомітету:

61022, м. Харків-22 , майдан Свободи, 4
Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна,
Факультет іноземних мов,
тел. (057) 707-53-43

До збірника увійшли тези доповідей, присвячені проблемам іноземної філології, освіти та виховання, методики викладання сходознавчих дисциплін, перекладу, міжкультурної комунікації, літературознавства, історії, економіки, політики, соціуму країн Сходу та Африки.

Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів філологічних, історичних спеціальностей та фахівців-міжнародників.

УДК 908(5):001](477)(063)

ПЗ

ЗМІСТ

ЛІНГВІСТИКА, ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО,
ЛІТЕРАТУРА КРАЇН СХОДУ

Бабій П. М., Лахмотова Ю. В. Китайська писемність, як невід'ємна частина розвитку культури Китаю	9
Боришполець Ю. В., Букрієнко А. О. Каліграфічні підписи Као як частина писемної культури Японії	11
Ван А. Е. Структурно-семантична модель перекладу українських назв вищих навчальних закладів китайською мовою	13
Городиська О. А., Букрієнко А. О. Особливості перекладу розмовного стилю сучасної японської мови	15
Городиська О. А. Теоретичні засоби вивчення японської звуконаслідувальної лексики	17
Єгорова А. О., Кіріяченко І. А. Особливості сленгу у китайській мові	19
Жученко А. С., Віротченко С. А. Лінгвостилістичні характеристики китайськомовних блогів про моду	20
Загороднюк Т. І., Науменко С. С. Вступ до синонімії китайської мови та її особливості	23
Іванова К. В., Науменко С. С. Евфемізми в сучасній китайській мові	25
Ісаєва А. А., Віротченко С. А. Стилістичні особливості мікроблогів	27
Коцюба О. О., Семеніст І. В. Суб'єктивізація історії в китайському "новому історичному романі" (新历史小说)	29
Колянда А. С., Науменко С. С. Фразеологізми з компонентом "часу" у китайській мові	31
Косенко А. В., Науменко С. С. Стилістичні особливості основних фразеологічних одиниць сучасної китайської мови	33

Курбатова В. Е., Науменко С. С. Історичні фразеологізми в китайській мові	35
Максимець В. О., Коцюба О. О. Використання китайських сленгізмів (数字密码) у сучасному інтернет-просторі	36
Молоток В. В., Лахмотова Ю. В. Іншомовні запозичення у сленгу китайської молоді	38
Москальов Д. П. Модус «володіння» в творі Таеко Коно «Сумісна власність»	40
Москальов Д. П., Семеніст І.В., Аністратенко Л. С. Типологія гендерних відмінностей в японській та українській мовах	42
Попазова Д. В., Лахмотова Ю. В. Концепт "щастя" в китайських прислів'ях та приказках	43
Пономаренко В. В., Лахмотова Ю. В. Лінгвістичний аналіз діалектичних груп китайської мови	45
Піхтовнікова Л. С. Реалізація соціокультури в кодах культури у художньому тексті	47
Садова С. К., Кривоніс М. І. Ченьюй: походження, особливості та переклад	49
Сінельнік О. Р. Актуальні аспекти літературної імагології в азійсько-американському дискурсі	52
Стасилович Є. С., Лахмотова Ю. В. Проблема сленгу в сучасній китайській мові	54
Смольницька О. О. Символіка пейзажу води і квітів на прикладі перекладознавчого дискурсу Ярослави Шекери	56
Титаренко Д. К., Лахмотова Ю. В. Контракція у китайській мові	59
Хвостова Я. В., Віротченко С. А. Стилістичні засоби відображення зовнішності людини у сучасному китайському дискурсі	61
Хотченко І.А. Особливості мовних запозичень в сучасній китайській мові	63

<i>Ху Жунсі, Сін Чжефу</i> Структурно-фонетичні особливості вигуків сучасної китайської мови	65
<i>Hu Rongxi, Xing Zhefu (Ху Жунсі, Сін Чжефу)</i> Linguistic means of expressing the comic in the chinese "Xiaohua": national and cultural aspect	67
<i>Цимбал С. В.</i> Продуктивні синтаксичні моделі категоричних тверджень та заперечень у сучасній китайській мові	69
<i>Цимбалова Д. А. Лахмотова Ю.В.</i> Особливості перекладу китайських фразеологізмів	71
<i>Шевченко А.О., Кіріяченко І. А.</i> Історичний розвиток та особливості пекінського діалекту	73
<i>Шеремет А. О.</i> Методи втілення кінематографічного мислення Ся Яня у п'єси "Ароматні трави на горизонті" (《芳草天涯》)	75
ФІЛОСОФІЯ ТА КУЛЬТУРА КРАЇН СХОДУ	
<i>Долженко В. І., Огієнко К.О.</i> Cultural individuality of Chinese wedding ceremony	77
<i>Попова М. Д.</i> Визначення і трансформації естетичних категорій в культурі Китаю	79
<i>Ван В.Н., Ван І.В.</i> Міфічний китай: правда чи вигадка?	81
<i>Короваєнко П. О.</i> Кінцугі – японське мистецтво реставрації кераміки	83
<i>Коваль К. Г., Коваль А. В.</i> Вплив к-роп на вивчення корейської мови	85
<i>Коваль А. В.</i> 中国女权主义的历史 Історія фемінізму в Китаї	87
<i>Лопарева А. Е., Огієнко К.О.</i> Унікальна роль каліграфії в культурі Китаю та її відмінність від західної	89

китайської мови. Крім того, під час дослідження сформовані правила та структурно-семантична схема перекладу українських обер-школонімів китайською мовою, що надає змогу стандартизації перекладу назв українських ВНЗ китайською мовою.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Торчинський М. М. Денотатно-номінативна структура ергонімії. *Studia Slavistica* : зб. наук. пр. Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2009. Вип. 10 : Ономастика. Топоніміка. С. 185–192.
2. 全国高等学校名单查询. URL : <https://hudong.moe.gov.cn/qggxmd/>
3. Реєстр суб'єктів освітньої діяльності. Заклади освіти. Єдина державна електронна база з питань освіти. URL : <https://info.edbo.gov.ua/>

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ РОЗМОВНОГО СТИЛЮ СУЧАСНОЇ ЯПОНСЬКОЇ МОВИ

Городиська О. А., Букрієнко А. О.
Київський університет імені Бориса Грінченка

Очевидно, що особливості перекладу розмовного стилю японської мови найбільшою мірою визначаються особливостями власне самого розмовного стилю, до яких, у першу чергу, належить доволі значний «фонд автоматизованих, усталених утворень (конструкцій, мовленнєвих зворотів, кліше, словосполучень)» [1, с. 249]. З одного боку, велика кількість автоматизованих утворень допомагає при перекладі, адже значна кількість стереотипних ситуацій з широким вибором соціальних ролей значною мірою уніфікує та спрощує підбір еквівалентів при перекладі.

Розглянемо декілька прикладів:

おはようございます /Охайо:одзаімасу/ *Доброго ранку;*

お元気ですか /О-генкі десу ка?/ *Як Ваші справи?;*

お疲れ様です /О-цукаре-сама дешіта/ *Ви добре попрацювали;*

一生にいかがですか /Ішш'ьоні ікага десу ка?/ *Чи не бажаєте приєднатися?*

Проте, з іншого боку, навіть у стереотипних ситуаціях можливе використання таких кліше, переклад яких не є настільки очевидним і однозначним. Мабуть, найвідомішим прикладом цього є використання вислову すみません /сумімасен/, яке зазвичай перекладається *вибачте*, як *дякую*, залежно від ситуації [2, с. 23].

Очевидно, що такі «проблемні» для перекладу кліше не обмежуються лише цим словом. Розглянемо, наприклад, такі дві частково синонімічні фрази:

いらっしやい /Грашшяй/;

どうぞお上がりください /До:дзо о-агарі кудасаі/ [3, с. 57].

Зазвичай, обидві ці фрази перекладають як *ласкаво просимо* або *заходьте, будь ласка*, проте між ними є велика різниця. Якщо *いらっしやい /Грашшяй/* – це звичайне *ласкаво просимо*, розуміння та переклад якого особливих складнощів не викликають, то *どうぞお上がりください /До:дзо о-агарі кудасаі/* дослівно взагалі перекладається *підіймайтеся, будь ласка*. Зрозуміло, що тут мається на увазі сходинка, яка знаходиться за вхідними дверима у традиційному японському будинку, і перед якою прийнято складати взуття. Тобто, пройшовши крізь двері, гість розувається і, реагуючи на етикетне кліше *どうぞお上がりください /До:дзо о-агарі кудасаі/*, підіймається на сходинку (проходить у приміщення).

Оскільки смисл цих двох висловлювань відрізняється (більше того, у них принципово відрізняється внутрішня форма слова [4, с. 66]), то і перекладатися, на нашу думку, вони мають по-різному. Мабуть, найдоречнішим еквівалентом для *いらっしやい /Грашшяй/* є *ласкаво просимо*, а для *どうぞお上がりください /До:дзо о-агарі кудасаі/* – *проходьте (заходьте), будь ласка*.

Іншою особливістю розмовного стилю японської мови, яка безпосередньо впливає на переклад, є «згорнутість синтаксичних конструкцій, тобто структурна неповнота, і тісно пов'язана з цим еліптичність розмовного мовлення» [1, с. 250]. Розглянемо декілька прикладів такого типу висловлювань:

お名前は? /О-намае-Ва?! Як Ваше ім'я?;

私は焼きそばです /Ваташі-ва якісоба десу/ Мені –смажену локишину;

だめですか。あしたは? /Даме десу ка? Ашіта-ва?! Не вийде? А завтра?

Переклад таких висловлювань визначається контекстом і цілим рядом екстралінгвістичних чинників: соціальний статус співрозмовників, рівень їхніх стосунків тощо, повністю визначити які не завжди вдається.

Проте, найцікавішою, на наш погляд, особливістю розмовного стилю японської мови є так звана надлишковість мовлення [1, с. 250]:

そこは美しい、本当に美しい景色だった/Соко-ва уцукуші, хонто:-ні уцукуші кешікі датта! Там був прекрасний, істино прекрасний краєвид!

Переклад таких висловлювань іноді може бути досить непростим і проблематичним.

Як бачимо, переклад навіть досить простих виловлювань і фраз може бути не таким вже і простим завданням. Його виконання потребує

урахування значної кількості нюансів та особливостей як власне лінгвістичного, так і екстралінгвістичного характеру.

Очевидно, що зважаючи на обмеження, які накладаються на роботи такого роду, нам вдалось лише досить побіжно підняти цю тему. Більш детальний розгляд має стати предметом подальшого дослідження.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Букрієнко А. О., Комісаров К. Ю. Стилїстика японської мови. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015. – 320 с.
2. まるごと 日本のことばと文化 入門 A1 かつどう。—東京、2013。—146頁。
3. みんなの日本語。—東京、2012。—252頁。
4. Бондаренко І. П., Комарницька Т. К. Актуальні напрями і проблеми сучасної лінгвістики: навч. посібник для студентів сходознавців: Вид. дім Дмитра Бураго, 2014. 269 с.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСОБИ ВИВЧЕННЯ ЯПОНСЬКОЇ ЗУКОНАСЛІДУВАЛЬНОЇ ЛЕКСИКИ

Городиська О. А.

Київський університет імені Бориса Грінченка

У спеціальній науковій літературі звуконаслідування — звуковідтворення, або ономатопея (від грец.: *ὀνοματοποιΐα*; *ὀνομα* — «ім'я», *ποιΐα* — «творюю», тобто «словотворчість» через звуконаслідування) — звук, імітація реальних явищ: намагання шляхом спеціального підбору та концентрації звуків мови — алітерацій чи асонансів — відтворити звуки, що існують у реальному навколишньому житті. Отже, звуконаслідування є зображальним прийомом на противагу виражальному — зуккописові. [1]

У спрощеному вигляді звуконаслідування можна відповідно позначити як слова, у звучанні яких відображено звукові характеристики відтворюваних ними об'єктів.

В індоєвропейському мовознавстві наявна значна кількість термінів, уживаних на позначення *ономатопеї* як універсального мовного явища: *ономатопея*, *ономатопоетична лексика*, *ономатоп*, *ономатопоетика*, *звуконаслідування*, *звуконаслідувальні слова*, *дескриптивна лексика*, *фонетично вмотивовані лексичні одиниці*, *мімема*, *імітатив*, *ідеофон*, *образотворчі слова* тощо. Однак найуживанішими серед них є терміни *ономатопея* — як мовне явище і *ономатопоетична лексика* — як своєрідна «матеріалізація» цього явища безпосередньо в мові. Використанню саме цих двох термінів ми теж надаємо перевагу у своєму дисертаційному